

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Gazdák önvédelmi harca.

»A drágaságnak kizárólag a gazdák okai.« — Ezt a jelszót adták ki a nemzetközi szociáldemokraták és a nagyon is »nemzeti« színben föltűnni akaró áldemokraták. És miután a közvélemény hirharangjai a gazda törekvésekkel soha sem rokonszenvező merkantilista napilapok szeretik azokat a jelszavakat, amelyekkel bombázzhatják az agrárpolitikai védőbástyákat, hova-tovább a publikumnak újságolvasó része máris szidni kezdte a gazdákat a drágaság miatt.

De ez még mind nem volt elég, hanem az agrártörekvések ellenségei kitálták még azt is, hogy a drágaságot egyszerűen meg fogja szüntetni az, ha bebocsáljuk a szerb és román szarvasmarhát és az argentinai fagyasztott húst. Teljes erővel megindult a küzdelem, hogy ezt az egyedül üdvözülő gyógyszert hamarosan be lehessen adni az ország népének. Igaz ugyan, hogy a gazdák ezektől az orvosszerektől korántsem ijedtek volna meg, ha megbízható patikában készültek volna, nem pedig méregkeverő műhelyben. Bennünket a külföldi élőállat behozatal soha sem azért aggasztott, mert a szerb vagy román marha minőség tekintetében versenyezni tudna a magyar állattenyésztés produktumaival,

hanem azért, mert Romániából és Szerbiából az élőállatokkal mindenkor egy csomó olyan ragadós állati betegséget is kaptunk, ami évekre megbénította a magyar állattenyésztés fejlődését.

Ezt kell mindenképpen megértetni a magyar fogyasztókkal. Erre vállalkozott legutóbb Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter, a magyar gazdák vezetőinek egyik legkiválóbbja, aki férfias bátorsággal és nagy tudással világította meg a gazdák álláspontját a drágaság kérdésében. Annak idején ő kötötte meg azokat a kereskedelmi szerződéseket, amelyek a magyar mezőgazdaság részére a szükséges vámvédelmet biztosítja. Ezeket a szerződéseket megváltoztatni törvényhozási intézkedések nélkül nem lehet. Már pedig ha a törvény olyan gyurható anyag, hogy azt muló szeszélyek szerint lehet idomítani, akkor könnyen megeshetik, hogy holnap vagy holnapután az ipari vámvédelem bástyáit romboljuk le a fogyasztók kívánságára, s ezzel az iparosok ezreit juttatjuk koldusbotra. Pedig ez a kívánság még jogosabb volna, mert hiszen az ipari cikkek aránylag még drágábbak, mint az ételmiszerek.

Érdekes volt, amikor rámutattak arra is, hogy a főváros a huskérésben mennyire önző politikát csinál. A fővárosban a fogyasztási cikkeket s elsősor-

ban is a húst, nem kevesebb, mint huszonötféle városi illeték terheli, és ime, a budapesti szenátusban többségben lévő demokrata uraknak eszükbe sem jutott a drágaság enyhítésére a városi illetékek eltörlését követelni.

Darányi beszédével megkezdődött a gazdák önvédelmi harca azok ellen, akik a drágaságnak minden ódiomát pusztán csak azért, hogy az agrár törekvéseket gyöngítsék, a gazdákra szeretnék háritani. Ennek a harcnak méltó és nagyszabású folytatása támadt hamarosan abban az értekezletben, amelyet Bécsben tartottak meg a német, magyar és osztrák gazdasági társadalmi szervezetek kiküldöttei. Szinte csoda számba megy az az egyetértés, az a férfiaság és határozottság, amellyel e három jelentékeny mezőgazdasági állam gazdaszervezetei visszautasították az ellenük szórt vádakat.

Nem a gazdák okai a drágaságnak, hanem igenis a szociáldemokraták által szított sztrájkok nyomán hihetetlenül megdrágult termelés, a fogyasztók igényeinek az emelkedése, a nagy mértékben terjedő fényűzés, az előző évi rossz termések, a takarmányhiány, a municipális politika kapzsisága. Ne is várjuk addig a drágaság enyhülését, amíg ez okok meg nem szűnnek. A gazdák most megindult önvédelmi harca, reméljük, a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

És jöjjön el a Te országod.

Az ember megindult az élet útján, melyet számára szép simára bengerelt le a vagyona és az ész. Már jó utat tett meg s a pálya egyforma kényelmessége által szinte unalmassá kezdett előtte válni, mikor egyszerre izgalmas változatosságban lett része... Gyönyörű alak tűnt föl hirtelen előtte, mintha a semmiből támadt volna. Deli, rugalmas termete az erő boldog tudatában diadalmos büszkeséggel ringott az ember előtt. Mozdulatai lágyak, öntudatlanul simulékonyak, ritmikusan hullámzóak voltak. Koromfekete, az éjszaka szellempalástjából kilopott bodros haj vette körül fejét, melyen mintha még most is végigsuhant volna 1-1 pillanatra valami rezgő, gyöngye csillagfény. Szava halk volt és negédesen gunyolódó, majd édesen csábító. Egy vig dalt dudolt, melynek erős tüze szinte égetett és ujszerűsége maga után ragadta az embert. Az embert, ki első pillanattól ment a csáb alak után. Az meg vidám kacagással vonta tovább. Hátra sem nézett, úgy is tudta jól, hogy aki megpillantja, az tehetetlen gyöngeséggel fut utána és vágyva vágy a gyönyörű külső után arcát láthatni.

És az alak irigy volt, mert egyszer sem fordult meg bár vigasztalásképp áldozata felé.

Ez a könyörtelenség vonzotta talán az embert, mert nem nézve maga elébe, léleklelenül futott utána. Észre sem vette, hogy hogyan változott át lassanként az egyenes út meredek,

nyaktörő lejtővé, hogy a sok szurós bozót, tövis, mely hízogva simult lábai elé, amikor keresztül gázolt rajtuk, dühös haraggal, vad méreggel szurt végig testén és apró, tüskészerű részecskéivel elválhatatlanul ette bele magát ruháiba, hogy aztán folyton kényelmetlen érzést szerezzen állandó egyforma surlódásával neki.

A vad hajsza oly kimerítő volt, hogy már alig jutott lélekzethez. És ekkor feltűnt előtte egy mosolygós szemű, szőghaju gyermek az uton. Nem ez volt az első, ki mellett elhaladt rohanásában, de mások nem bírták elvonni figyelmét egy pillanatra sem, de ennek bizalomkeltő, édes, szelíd arca és a könyvek szemében, megállíták?

— Gyermekem, morogd, mi fáj? — kérdezte tőle önkéntelen részvétellel.

— Apám meghasonlott anyámmal, szomszédunkba két testvér verekedett össze, kis falunkba borzadva mesélnek arról, hogy egy ember megölte magát, mert rokona kapzsi vágygyal megette a kenyerét, mikor pedig a jó Isten megadta anélkül is a mindennapit... Oh, mondd, nem rettenetes ez? — felelt a gyermek és bizalmasan hozzásimulva az emberhez, s átkulcsolva kis kezecskéjével annak lábait komolyan mondta:

— Ugyebár azért imádkozunk naponta, hogy: »Jöjjön el a Te Országod...« Vajjon nem azt értette-e ez alatt Isten, hogy szeretet és béke legyen a földön? Szeretet és béke? És e helyett mi van? A házastársak meghasonlottak, a testvérek között verekedés van és a rokon előli a vérét. Segíteni kéne ezen valahogy. Látod, sokan haladnak itten lefelé, de senki se akar visszafordulni, hogy segítsen.

— Igazad van, segíteni kéne valahogy — szólt meghatottan az ember. Majd gondolkozni fogok rajta és megpróbálom — s türelmetlen mozdulatot tett, mikor az előtte rohanó lidérc csalogató nevetését meghallotta.

— Ne menj tovább, maradj itt — esenget a gyermek. — Próbáld meg, hátha tudnál segíteni rajtunk. A gyermek és az ember együtt munkálnának, oly áldásos volna a béke a földön, oly édes a szeretet. Jer én megtanítalak rá, hogy hogyan szereti a gyermek e világot, az embert, az Istent. Nem nehéz ez és hátha te, az ember, megtanulnád. Így semmi célja sincs életednek, míg úgy boldogulhatnál. És milyen könnyű szívvel mondhatnánk akkor naponként: »Es jöjjön el a Te országod!«

— Sietős az utam, most nem lehet, ... majd azután... később. — Szólt sebesen az ember és kiszakítva magát a gyöngye kis karcok között, a gyermeket durván ellökve, futott tovább. Futából még visszakiáltott:

— Majd megpróbáljuk, ha visszajövök és egy kanyarulatánál az utnak, hirtelen eltűnt. Sebesebben a szélvészről űzte a csábos alakot és még sem bírt arcába tekinteni, pedig már úgy érezte, hogy ereje fogytán van. Nagyon sokáig futottak, míg egyszer már nem bírták tovább lábait és nyögve roskadt össze. És akkor visszafordult a csalogató alak s arca oly ijesztő rut volt, a bűn, könnyelműség, durva léhaság olyan világosan lerítt róla, hogy undorodva rázkódott össze megpillantásától az ember.

Hirtelen, mint egy rossz álomból ébredve, éles, látó tekintettel nézett maga körül. Hát ezt kergette ő egy életen keresztül... Az ut, a mit megfutott a legmeredekebb volt és

józanul gondolkozó közvélemény segítségével mihamarább, ha egészben nem is, de nagyrészt meg fogja szüntetni ezeket az okokat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 17.

Elnök: *Berzovicsy* Albert 10 órakor megnyitván az ülést, nyomban felállott *Lukács* László pénzügyminiszter és benyújtotta az *indemnitási* törvényjavaslatokat, amelyben kéri a Házat, hogy adjon felhatalmazást a kormánynak, hogy 1911 április hó végéig a mai költségvetés alapján kormányozhasson.

Elnök: A javaslat ki fog nyomtatni és szét fog osztatni.

Ezután harmadszori olvasásban elfogadták a tegnapi megszavazott törvényjavaslatokat.

A perrendtartási törvényjavaslat.

Horváth Gyula szólalt fel elsőnek a polgári perrendtartás javaslata mellett. Annak a reményének ad kifejezést, hogy ez a javaslat meg fog felelni a hozzá fűzött várakozásnak és a peres eljárásokat gyorsabbá fogja tenni s miképpen be vált kicsinyben a sommás eljárás, éppen úgy be fog válni nagyban ezen javaslat. Részletesen szól a javaslathoz. A könyvkivonat eltörléséhez ragaszkodik és minden ellenkező módosítás ellen tiltakozik. Helyesnek találja az ügyvédi költségeket részleteiben, tételről-tételre kimutatni, hogy így könnyebben megállapítható legyen, hogy mit is számított fel. Elfogadja a javaslatot.

Simonyi-Semadám Sándor: A néppárt nevében szólalt fel és kijelenti, hogy a néppárt szimpátiával fogadta a javaslatot, de vannak kifogásai ellene. Franciaországban, ahol a perek ugyyszólván akta nélkül folynak le és 150 frankon felül nem engednek írásbeli bizonyítást. A legnagyobb hümbug az, hogy a bíróság nem igazságot, hanem jogot keres.

Kelemen Samu: Keresni kell az igazságot.

Simonyi Semadám Sándor: De tudja azt a képviselő ur, hogy hol kell keresni?

mindenféle piszkos árkokkal szegélyezett. Ruháját lehasogatta róla a sok utszéli tüske, teste sűrű szurásoktól vérzett, haja megöszült, arca megráncosodott, tekintetéből elmúlt a fény, lábai a fáradságtól remegtek és lélekzete el-elakadt, néha egy pár percig egészen kimaradt.

A mint így összetépvé, célvesztetten gubbasztott az árokparton, a csuf rém mintha megszánta volna, feléje tett egy lépést és simogatólag nyújtotta homloka felé kezét.

Az undok érintésre borzadva ugrott fel az ember és erőtlen teste egy pillanatra visszakapva hajdani rugalmasságát, tekintete a mérész, parancsoló nézést, visszanyert hatalmának tudatában megvető mozdulattal fordult el a hátráló rémtől és megindult fáradsan vissza azon az uton, melyen oly sietve ért le a mélységbe.

De az ut most már oly nehéz volt az előregedett, reszkető lábu, nehéz lélekzéstű embernek... Még egy pár lépés és hörögve esett össze. Es mig szegény öreg ajkai lihegve kapkodtak levegő után, a meredek ut végpontjára felnézve, mepillantotta a mosolygó arcu, szőghaju gyermeket. Es most már tudta, hogy ki kerülve itt fog elveszni, anélkül; hogy megpróbálhatná a gyermek segítségével a nagy munkát, melynek végcélja olyan édes, olyan enyhületet hozó. De eszébe jutott, hogy hátha jönni fog utána más, ki segíteni fog a gyermeknek és az ősz emberi reménykedéssel, bár egy kissé még szomoruan tördelte a szavakat:

»Es jöjjön el a Te országod!»

Boér Margit.

Kelemen Samu: Eppen a bíró hivatása, hogy keresse.

Polonyi Géza: *De a páholyban nem lehet keresni!*

Kelemen Samu: *Ott nem is kerestük.* (Mit kerestek hát ott? Szép kis beismerés!)

Simonyi-Semadám Sándor: A könyvkivonatról szólva, elítéli azt az irányzatot, a mely 18 millió embert kiszolgált egy osztály érdekének.

Barta Ödön: Nem ott kell keresni a 18 millió ember baját.

Simonyi Semadám Sándor: Az a baj, hogy itt a nép képviselői sem védik a nép érdekeit. Ennek a szakasznak legelső szövegezését tartja helyesnek, amelyet az előadó a bizottságban előterjesztett.

Szmrecsányi György: Leszavatták a bizottságban a minisztert.

Simonyi-Semadám Sándor: Eddig a törvény a gyengébbeket úgy védelmezte meg az erősebbek ellen, hogy kimondta, csak bejegyzett kereskedő perelhet könyvkivonat alapján. A miniszter erősködött, hogy a 32-ik szakaszt, amelyben ez ki van mondva, fenntartja. Fenn is tartotta, de a 31-ik §-ba vett be egy csekélyke módosítást, amely részabadija nemcsak a bejegyzett cégeket, hanem az összes kereskedőket a népre. Sándor Pál ur csóválja a fejét. (Derűlttség.) Elhiszem, hogy az én beszédem nem tetszik neki, hiszen ez az egész dolog az ő munkálkodásának az eredménye. Jól csinálta dolgát, pedig jó volna, ha egy kicsit demokratább lenne, mint ahogy hangoztatta. Sándor Pál, mint demokrata, lenézi a nemesi címeket és többre becsüli a törvényben biztosított előjogokat, mert ezekkel anyagi előnyt lehet szerezni.

Gál Sándor: És báróságot is lehet vele nyerni! (Derűlttség és taps a néppárton.)

Simonyi-Semadám Sándor: A váltó eljárásoknál ki kell mondani, hogy az eljárás gyorsabb legyen, mint a sommás keresetknél. De szükséges, hogy az ügyvédek váltójogilag is képzetebbek legyenek. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Elnök tíz percet felfüggeszti az ülést.

A szünet után **Csernák** Ernő szólalt fel, kijelenti, hogy a javaslatot változatlanul elfogadja. De fenntartja a bővebb hozzászólást pártjának állásfoglalásáig.

A felszólaló az egész ülést kibeszélte.

Polonyi felszólalását mára várják.

Az ülés háromnegyed két órakor véget ért.

Héderváry itthon. Héderváry miniszterelnök tegnap délután 3 órakor Budapestre érkezett.

Széke'y Ferenc lemondása. (?) Székely Ferenc igazságügyminiszter egy újságíró előtt a tegnapi pártkonferencián történekről így nyilatkozott:

— Nem titkolom, hogy nagyon elkedvetlenített, sőt bántott az, hogy a saját pártkörünkben feláll egy ember s kijelenti, hogy ez a törvényjavaslat forradalmat fog előidézni. Hát kérem: ez nem úgy hatna. En egy egész életet töltöttem a jogélet terén s ha én egy ilyen fontos javaslattal állok elő: úgy azzal állok vagy bukom. Igaz, hogy én magam kijelentettem, hogy részletkérdésekben nem vettem föl a pártkérdést, de jogászai reputációmnak tartozom azzal, hogy a javaslat alapelvei keresztülvitessenek. Tény az, hogy tapasztalnom kellett, hogy a felszólaló nem áll egyedül, hanem szervezett csoportnak tagja. Tudom, hogy nagyon sokan örülnének, ha lemondanék.

Megcáfolta a miniszter azt, hogy közte és Plósz közt elvi ellentétek volnának.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután 5 órakor a képviselőház 1. számú termében ülést tart. Tárgy: a S-erbiával kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó tíz petíció és az Adria szerződése.

A bodajki mandátum. Batthyányi Lajos gróf, a bodajki kerület képviselője még le sem tette mandátumát, máris választási harc indult meg a bodajki kerületben. A kerület mandátumára Zichy Aladár gróf, volt néppárti miniszter és Szemere Miklós pártonkívüli reflektálnak.

A bankügy. Mután a két kormány között a készfizetések felvétele és a bankszabadalom tárgyában megegyezés jött létre, most már megkezdik a tárgyalásokat az Osztrák-Magyar Bankkal. A múlt csütörtökön tudatták a bank főtanácsával az új bankszabadalom tartalmát és bizalmas ülésükben a főtanácsosok kijelentették, hogy egyetértenek azzal. Most hivatalosan adják tudtára a bank vezetőségének és ezen a réven a főtanácsnak is elfogadásra ajánlják. A kormányok megállapodását jegyzőkönyvbe veszik a kormány képviselői és a bank közegei. Budapesti főtanács-ülés lesz szombaton, a melyen a jegyzőkönyvet hivatalosan elfogadásra ajánlják. A bank rendkívüli közgyűlése az új privilégium fölött csak akkor lesz, ha ezt a két parlamentben elfogadták. A két parlament legközelebbi ülésében terjesztik elő a miniszteriumok, hogy a dolgot mielőbb letárgyalják. A bank közgyűlése december második felében lesz.

A vitás paragrafus nyílt kérdés. Viharos ülése volt tegnap a munkapártonak. A vihar a kereskedők perlésének illetékessége körül támadt. A munkapártban sokan vannak, akik a kereskedők érdekeiért sikra szállnak. Ezek azonban kisebbségben vannak. Az agráriusoké a többség.

A 31. és 32. §. a vita tengelye. *Székely* Ferenc ezeknél a szakaszoknál tegnapelőtt kompromisszumot létesített, *Plósz* Sándor azonban ennek dacára a szakaszokhoz abban a formában ragaszkodott, amelyet az igazságügyi bizottság fogadott el.

Várady Zsigmond *Plósz* Sándorral szemben a Székely kompromisszumos javaslatát támogatta és hangoztatta, hogy bár ez a kérdés nem pártkérdés, azért az lenne helyes, ha a párt lehetőleg egyértelműleg szavazna.

Székely Ferencet — úgy látszik — már a *Plósz* Sándor délelőtti zajos ünneplése idegessé tette s ilyen hangulatban mondott el egy adomát a pártkérdésre, amely igen rosszul sikerült.

Deák Ferenc — mondta a miniszter — egy alkalommal keresztül kocszott egy falun, hol a termés a házak udvarára volt behordva. Azt kérde *Deák* Ferenc a kocsztól:

— Szabad-e rágyujtani?

— Szabadni szabad, — mondá a kocsi — de tisztességes ember nem teszi.

Az adoma konsternálta a párt tagjait és igen paprikás hangulatban hallgatták a többi felszólalót.

Plósz Sándor álláspontja mellett felszólalt *Cserny* Pál is, aki azt hangoztatta, hogy a részletkérdésekkel tovább is megtörténhetnek az eddigi visszaélések, akkor a választóknak ebből nagy kellemetlensége származhatik.

— *Menjen kil No beszéljen itt igy!* —

kiáltotta a szónok felé Székely Aladár, a miniszter fia.

A váratlan közbeszólás nagy riadalmat keltett. Többen lehurrogták a fiatal Székelyt, ki később szólásra jelentkezett és közbeszólásért bocsánatot kért a párttól.

Többen szólaltak még fel s a vita végén kijelentette Pléss Sándor, hogy ő az igazságügyminiszterrel szemben is az igazságügyi bizottság szövegét fogadja el.

A párt a szakaszok megszavazását nyílt kérdésnek hagyta

A román paktum. A román nemzeti komité napok óta tanácskozik a fővárosban a Vadászúrt-szállóban. Itt vannak Maniu Gyula, Vlăd Aurél és Mihályi Péter vezérek. A tanácskozásnak két főpontja van, a kormányval kötendő megállapodás és a nemzetiségi sajtó kérdése.

UJDONSÁGOK.

Teljes holdfogyatkozás.

Tegnap éjjel igen szép tüneményben volt részünk. Teljes holdfogyatkozás volt. Hát hiszen tulajdonképpen minden holdtölte alkalmával fogyatkozásnak kellene lenni, mert ilyenkor a föld a holdtól való távolságánál hosszabb árnyékot vet a világűrbe, úgy, hogy ebbe a Hold belekerül. De mert a Hold pályasíkja a földhöz 5 fokkal hajlik, e tünemény nem következik be minden hónapban, hanem egy és ugyanazon helyen 19 év alatt legalább 2 és legfeljebb 7 fogyatkozás lehet.

Körülbelül 12 óra volt nálunk, amikor a Hold karimáján (balról) megjelent az első árnyék. Azután mindig beljebb és beljebb hatolt köralakban, úgy, hogy később már 2 óra 14 perckor csak igen gyenge karimát vettünk észre a jobb oldalon. Nagyon zavarta nálunk Váradon a megfigyelést a közben elötűnő — már homarosan eloszló — felleg, de azért akik ezen órákban ébren voltak, igen szép tüneménynek voltak tanúi.

Sajátságos és csak a festők tudnák megmondani ezt a színkeveréket, hogy amikor a sötét árnyék ráborul egy sárgaszínű testre, mint pl. a Holdra s a levegő nagyon párás — rozsdaszínű fényben látjuk a Holdnak az árnyéktól elfedett részét.

*** Majláth Gusztáv az erdélyi katolikus gyűlésen.** Majláth Gusztáv tegnap délelőtt nyitotta meg Kolozsvárott az erdélyi katolikus status gyűlést. A gyűlésen a püspök foglalkozott a Boromeus-enciklával is. A püspök meggyőződése, hogy a pápa levelét egyáltalán nem olvasták el figyelemmel s innen keletkezett az a nagy ellenszenv is amivel a protestánsok részéről fogadtatott. A pápa levelének korántsem a felekezetek közti gyűlölség szítása volt a célja. Majd rátért a hazafiatlan erkölcsstelen alapokon álló sajtóra. Kéri a gyűlést foglaljon állást a rossz sajtóval szemben. Végül a pápához intézendő felirat szövegét állapították meg. Indítványozta ezután az elnök, hogy az uralkodót 80 éves születése alkalmából üdvözléjk.

*** Lelkészi kinevezés.** A görög szertartású katolikus lelkeszi kar egyik kiváló tagját, Klintók János beznyei lelkeszt, dr Radu Demeter nagyváradi gör. kath. püspök Orosz-faluba (Szatmármegye) lelkesznek nevezte ki.

*** A város szervezeti szabályzata.** Dr Thury László városi főügyész elkészítette Nagyvárad város új szervezeti szabályrendeletét. A tervezetet Nagyvárad város tanácsa ma, pénteken rendkívüli ülésben veszi tárgyalás alá s azután kerül a szakbizottságok elé.

*** A villamos felügyelő bizottság ülése.** Nagyvárad város villamosművének felügyelő-bizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen több érdekesebb ügy került elintézésre. Így az október havi üzemi jelentést tudomásul vették. Az 1911. évi költségvetést a főszámvevő módosításával magáévá tette a felügyelő-bizottság, valamint megbizta az igazgatót, hogy Budapestre utazzék és a hiányt szenvedett kazán helyreállítása iránt sűrűsen intézkedjék. A telep kibővítése kérdésében elhatározta a felügyelő-bizottság, hogy egy 1800 lóerejű gőzturbina és két drb. 300 négyzetméter fűtőfelületű kazán beszerzésére nézve a törvényhatósági bizottságnak előterjesztést és a pályázat kiírására engedélyt kér. Az új befektetés 330,000 koronát fog kitenni, mely összeget a villamos mű 5 és fél év alatt 60,000 koronás részletekben törleszt.

*** Mikor a miniszter téved.** Megirtuk annak idején, hogy Szilágyvármegye szabályrendeletet alkotott, melynek értelmében vasár- és ünnepnap a korcsmákat nyitva tartani nem szabad. E szabályrendeletet a miniszter jóvá is hagyta. Nagy gaudiummal fogadták a nagy jelentőségű miniszteri határozatot és ennek alapján valósággal megostromolták Szilágyvármegyét a többi megyék, melyek szintén akartak hasonló szabályrendeletet alkotni. Bihar-megyében Leukucza Simon kislakai lelkesz kérte az alispánt, hogy léptessék életbe itt is a szilágyi szabályrendeletet. Az alispán ennek alapján megkereste Szilágyvármegye alispánját a szabályrendelet megküldése végett. A megkeresésre tegnap meg is jött a válasz. A szabályrendeletet a vármegye tényleg megalkotta a belügyminiszter jóvá is hagyta. Mikor azonban életbe akarták léptetni a szabályrendeletet a belügyminisztériumból igen sürgős rendelet érkezett, mely szerint a szabályrendeletet nem léptetheti életbe a vármegye, mert a miniszteri jóváhagyás csak tévedésen alapult. Sajnos, hogy éppen ilyen bölcs, jó és üdvös cselekedetet minősítenek a belügyminisztériumban — tévedésnek.

*** A főzöiskola fejlesztése.** Özvegy Christoné Dus Ilona, a Bottó-féle főzöiskola felügyelő-tanítónője már korábban is kérte a városi hatóság jóindulatát a főzöiskola iránt s részletes javaslatot nyújtott be arra nézve, hogy miként kellene nőipariskolával kapcsolatosan fejleszteni a főzöiskolát. A városi hatóság azonban nem sokat törődik a főzöiskola ügyével s tulajdonképpen még azt sem tudja a felügyelő-tanítónő, hogy a város fenakarja-e tartani és tovább fejleszteni a főzöiskolát. Özvegy Christoné különben a főzöiskola berendezésére nézve felvilágosítást kért a kassai Orsolyázárda főzöiskolájának igazgatójától s annak felvilágosító levelét betérjeszti a városhoz. Ebből is kitétnik, hogy a felügyelő-tanítónő korábbi javaslata teljesen egyezik a Kassáról küldött felvilágosítókkal. Kéri a felügyelő-tanítónő Rimler Károly polgármestert, hogy a Bottó-féle főzöiskolát vegye pártfogásába s ne adja ki kezéből a vezetést és mutassa meg, hogy a kézimunkára utalt lányok önfentartási küzdelmét nemcsak megérti, hanem munkájuk becsét értékelni is tudja.

*** Találtak egy fekete disznót.** Igazoltt tulajdonosa jelentkezzen a kihágási ügyosztálynál, mert különben a disznó árverésen fog eladatni.

*** Lelkesz és főszolgabíró.** Lapunk olvasói előtt ismeretes az a konfliktus, amely Bérczy Imre élesdi főszolgabíró és ifj. Klintók János beznyei gör. kath. lelkesz között meg a választásokból kifolyólag keletkezett. Ez ügyben a következő nyilatkozatot tettük: Folyóévi július hó közepe táján a nagyváradi lapokban »Feljelentés egy lelkesz ellen.« címmel egy közlemény jelent meg, melyben arról volt szó, hogy ellenem Bérczy Imre élesdi főszolgabíró ur becsületsértés vétségéért büntető feljelentést tett a nagyváradi kir. ügyészségnél. A feljelentésre az adott okot, mert én azt mondtam volna Bezyen junius 13-án többek jelenlétében, hogy »Farkasházy-t a bitang főszolgabíró és a jegyzők buktatták meg.« Történetesen éppen Nagyváradon időztem, amidőn a nagyváradi lapok a fent jelzett közleményt hozták és így alkalmam volt még aznap a közlemény elolvasása után egy cikkben hosszadalmasan kifejtteni és kijelenteni, hogy én az inkriminált, sértő kifejezést sem a főszolgabíró, sem senki ellen és irányában nem használtam és nem mondtam. Az ügyészség által elrendelt nyomozás alkalmával ismételtelen kijelenttem, hogy én a sértő kifejezést nem használtam, ugyanakkor hivatkoztam 18 tanura, akik ma esküvel is erősítik, hogy jun. 13-án, midőn Klintók lelkesz urat Brátkáról Bezyére kísértük, Háber korcsmája előtt megköszönte nekünk, hogy elébe mentünk Brátkára, ezen bucsuzás alkalmával közvetlen mellette állottunk, minden egyes szavát jól megértettük, de ő nem mondtta, hogy »Farkasházy-t a bitang főszolgabíró és jegyzők buktatták meg.« Ez alkalommal ismét kijelentem és hivatkozom 20 tanura, hogy a sértő kifejezést nem használtam és nem mondtam. Mindazonáltal, tekintve, hogy aki akkor elhangzott szavaimat félre értette, vagy félre magyarázta és azoknak olyan értelmet tulajdonított, melyet én soha sem használtam ugyan, de amely valódiság esetén, egy tisztviselőt súlyosan sért, — papi kötelességemnek tartom e helyen Bérczy főszolgabíró urat megnyugtanni a felől és ünnepélyesen kijelenteni, hogy én őt becsületében, jellemében nem sértettem meg, elene sértő kifejezést nem használtam és amennyiben Bérczy főszolgabíró ur téves információk alapján magát becsületében megbántva érzi, az ő megnyugtatóására saját reputatioja érdekében, minden további félreértések s kellemetlenségek kikerülése végett ez uton bocsánatot is kérek tőle. Kelt Nagyváradon, 1910 november hó 17-én Ifj. Klintók János beznyei gör. kath. lelkesz.

*** A jádövölgyi vizerőmű.** A napokban megirtuk, hogy gróf Zichy Ödön a Jádön létesítendő vizerőmű egyik engedményese megtelebbelte az alispán azon határozatát, melyben a Magyar Vasutak Forgalmi Részvénytársaságnak kiadott engedélyt egy évre meghosszabbította. A felebbezést tegnap gróf Zichy Ödön visszavonta és nem emelt kifogást a meghosszabbítás ellen.

*** Belényesben aszfaltoznak.** Belényesben vége van az aszfalt háborúnak, a vitás ügyet békésen intézték el s a vállalkozó megkezdte az aszfaltozást. A munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy Belényes egy része aszfaltozva van.

*** Visszautasított névmagyarosítás.** Az is ritkán fordul elő, hogy valakinek a névváltoztatás iránti kérelmét visszautasítsa a miniszter. Most ilyen eset fordult elő Nagyváradon. Rosenthal József nagyváradi lakos vezetéknévénél »Kordá«-ra változtatását kérte a belügyminisztériótól, de a miniszter a kérelmet elutasította, mert a választott új név nem magyar.

*** Meggyilkolt tempomszög.** A brasói rendőrség értesítése szerint Attalstóf Péter templomszolgát ismeretlen tettesek lakásában meggyilkolták. Elvittek azonkívül 1175 korona készpénzt és egy masszív dupla fedelt arany órát hosszú láncsal. A nagyváradi rendőrség szintén megindította a nyomozást.

* **Koleris narancsok.** Idehaza szerencsésen elfojtották a kolerajárványt. Budapesten egy hónap óta nem fordult elő koleragyanus eset és Mohács környékén sincs már veszedelem. De a veszedelem bármelyik pillanatban visszatérhet. Ezuttal nem Oroszország felől fenyeget veszedelem, hanem Olaszország felől. A narancs és citrommal jöhet be hozzánk a kolera. Arról van szó, hogy így ősz idején Dél-Olaszországból, a kolera főfészkekből, rengeteg mennyiségű narancsot és citromot hoznak be Magyarországra. Catániában, Barlettiben és Aguliában most van a narancsszüret. Citrom- és narancsligetek árnyékában tömegesen halnak meg ez emberek. Elpusztítja őket a kolera. Es a kolerától megfertőzött vidékekről hozzák azt a rengeteg mennyiségű narancsot és citromot Magyarországra, amellyel jól lakik egy esztendőre az egész ország. Ha csak egy-két pirosbélű narancsba bujt bele a kolera-bacillus, ez a két-három narancs megfertőzheti az egész országot. Jó lesz, ha a hatóság kissé nagyobb figyelemmel és nagyobb elővigyázatossággal nézi a nagy narancsimportot. A kolerajárványból már épp elég volt; tavaszra nem akarunk egy újabb járványt. A hatóság minden elővigyázati intézkedést megtett a járvány elfojtására.

* **Öngyilkos urilány.** A Debrecenből Hajduböszörménybe menő vonaton tegnap este egy fiatal, 16 éves urilány akarta eldobni magát az életét. Mórincz Piroskának hívják és egy böszörményi földbirtokos leánya. Szerelmes volt s meg akart halni. Debrecenbe jött, de nem volt bátorsága az öngyilkosságra. Egész nap csatangolt a városban, végre az esti vonattal hazautazott Böszörménybe. A vonaton szublimát-pasztillákat szedett elő s kettőt megevett. A mérge pár perc múlva éreztette hatását. Mórincz Piroska össze-rogyott a kupében. Az utasok megrántották a vészféket s eimondták a kalauznak, hogy mi történt. A leányt a legközelebbi állomáson le szállították a vonatról s a községi orvost hívták hozzá. Állapota nagyon súlyos. Aligha marad életben.

* **A kolera terjed.** Zomborban nyolc halottja és tizenöt betege van a kolerának. Megdöbbentően magas szám, mikor a rettenetes járványt megszüntnek hittük. A külvárosokból folytonosan szállítanak be újabb betegeket, sőt a katonaságot is megfertőzte az epidémia: *Pecskay* Dezső honvédfőhadnagy tegnap éjszaka rettenetes görcsök között meghalt. Kolera van a Bácska többi részeiben is. *Polonán, Petrócón és Temerinben* egy-egy ember az áldozata a kolerának. Valamennyi községet zárlat alá vették és a legszélesebb óvintézkedéseket fogantatosítják.

* **Rendőri hírek.** *Vágó* Albert hely és foglalkozás nélküli csavargó Grünberger Mór kárára két libát lopott. A rendőrségem *Vágó* Albertet előállította a rendőrségre, ahol lezárattott s ellene az eljárás folyamatba tetetett. — A szegedi rendőrség értesítése szerint *Koch* Mórné, szül. Adler Szeréna férjétől megszökött, magával vitt 1300 korona értékű ékszert és 700 korona készpénzt. Adler Szeréna szeméyleírása 30 éves, erős termetű, sötét barna szemű, fekete haju, szép arcu. — *Dr. Prencz* Adolfné ungvári lakos villájába ismeretlen tetesek betörttek. Elvittek 12 pár ezüst evőeszközt, egy nagy levesmerítő kanalat, egy cukor tartót és több ruhaneműt. — *Ozv. Csapó* Kálmánné, a Korona orfeumban alkalmazott énekesnő panaszt emelt, hogy öltözőjéből kézi táskájában elhelyezett 100 K. készpénzét ellopták. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Kifosztott sakter.** Tegnapelőtt vakmerő módon fo stották ki a bihariélegházi határban *Móc* N. Simon saktert. Móc ugyanis a határban egy mellékuton sétált, mikor Koznye Román, Konti Gábor és Kárcis György gazdasági fiatal munkások összebeszélve a sakter elé kerültek megtámadták. A megtámadott ember előbb védekezett, ami azonban csak jobban dühösítette a legényeket, akik a saktert a földre teperték és alaposan elpáholták. A vakmerő liuknak ekkor az a gondolatuk támadt, hogy a tehetetlenné tett embertől elszedjék ami csak elvehető tőle. Így a sakter óráját és sétatárcáját vették el és ezzel kezeket oldottak. A vakmerő legényeket a csendőrség elfogta és tegnap bekísérte a kir. ügyészségre.

* **Az osztálysorsjáték huzása.** Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő számokat huzták ki:

5000 koronát nyert: 55094.
2000 koronát nyertek: 11248 105076.
1000 koronát nyertek: 20187 41012 92325 103718.
500 koronát nyertek: 44855 69903 82007 97662 109401.
300 koronát nyertek: 8542 16705 28702 43840 46312 47949 50707 53911 55140 60536 63442 91683.

Azonkívül kihuztak 100 és 40 koronás nyereményeket. A következő huzás ma van.

Nagy karácsonyi occasio

November 12-től

Radó és Kertész

női divatruházában Kossuth-utca
2. mind friss szép új árukat nem
kiselejtezett parti áruk.

Bluz selymek 43—70—110
Bluz bársonyok 58—70—95
Bluz szövetek 120 széles 55

ruha és kosztüm kelmék 120 széles
43—70—85—110, kész fehérneműket most feltűnő olcsón,
valamint az összes raktáron
levő cikkek leszállított árakban.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz izzólámpát, vasalókat, Wolfgram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK fehérneműek
legjobb minőségben és
kedvező árban

REICHARD - áruháza

czégnél kaphatók.

x **Szurdán katonazene** a Lloyd kávéház fényesen berendezett teli kerthelyiségében. Folyó hó 12 én, a 101. gyalogezred teljes zenekara hangversenyét. Ezenkívül bemutatásra kerülnek a következő pompás és sikereiben gazdag képek. — November hó 18 án. 1. Egy jó fogás. 2. Rabszolgá nő. 3. A kesztyű. 4. Bubfencvető. 5. Interlacken. 6. Francia tájképek. 7. Kuliszák mögött. 8. Bandita. Beléptidij nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő ételek, italok figyelmes főszolgálatáról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein és Uriel* kávéház-tulajdonosok.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.

Tisztelettel

HÄBER és TÄRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

* **Czillér Imre nagyáruházában** rendkívüli olcsó áron szereshető be valódi perzsa és szmirna szőnyegek, flanel- és utazó-takarók, linoleum- és viasz-vásznak, függönyök és paplanok, továbbá brassói és pinkafői lópokrócok a legnagyobb választékban. Tekintettel arra, hogy a szolid áraitól jól ismert cég költözése miatt az áruk jóval jutányosabban szereshetők be a rendesnél, a vásárolni óhajtó közönség élni fog az alkalommal, hogy bevásárlásait a fenti cégnél eszközölje.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

Rákóci-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható
Felöltők,
Blousok,
Pongyolák,
Aljak,
Kosztimök,
Gyermekruhák
Szörme-áruk és ruhakelmék.
Saját műtermemben a leg-elegánsabb toilettek vállal-tatnak.

Vidéki plébánián egy középkori nő, ki a háztartás minden ágában jártas, 22 kor. havi fizetéssel, házvezetőnőnek felvétetik. Hol? Megmondja a kiadóhivatal!

TANÜGY.

Rechné Bauer Zsófia ünneplése. Nagyvárad város közönsége vasárnap délelőtt a városháza nagytermében meleg ünneplésben fog részesíteni egy, a nőnevelésnek nagy szolgálatot tett tanítónő, Rechné Bauer Zsófiát, a községi polgári leányiskola volt igazgatónőjét. Az ünneplés abból az alkalmából történik, hogy amint már különben megírtuk, a királyi kegy is méltányolta az eredménydus munkásságát és Rechné Bauer Zsófiát a *koronás aranyéremmel* tüntette ki. Ennek a kitüntetésnek az átadása, mely Hlatky Endre főispán által fog történni személyesen, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a volt nagyszámu tanítványok és tisztelők jelenlétében. Az ünnepségnek hivatalos programja a következő:

1. Himnusz. Énekli Lobermayer Gyula vezetése alatt a tanítók énekkara.
2. Az ünnep megnyitása. Vasady Lajos kir. tanfelügyelő beszéde.
3. A kitüntetés átnyújtása Hlatky Endre főispán által.
4. Üdvözlő dal. Schubert nyomán írta: L. Gy. Énekli a tanítók énekkara.
5. Rimler Károly polgármester üdvözlő az ünnepeltet.
6. Az iskolaszék elnökének, dr. Thury Lászlónak az üdvözlése.
7. A polgári leányiskola h. igazgatója, özv. Személy Kálmánné a tanárikar nevében üdvözlő az ünnepeltet.
8. A polg. leányiskola volt tanulóinak nevében Huzella Gyuláné üdvözlő az ünnepeltet.
9. A polg. leányiskola jelenlegi tanulóinak nevében Vég Margit IV. o. t. köszönti a kitüntetett igazgatónőt.
10. Küldöttségek üdvözlése.
11. Záródal. Énekli Lobermayer Gy. vezetése alatt a tanítók énekkara.

Beiratások az ipariskola téli tanfolyamára. Az ipariskola téli tanfolyamán az előadások f. évi dec. 1-én fognak megkezdődni, miért is figyelmeztetem azon t. építő iparághoz tartozó mester (főnök) urakat, kiknek tanulóik még nincsenek beiratkozva, hogy azokat f. hó 22-ig okvetlenül beirassák, ellenesetben kénytelen lennék ellenük a rendőrkapitányi hivatalnál feljelentést tenni. Ugyanezen okból kérem fel azon más iparághoz tartozó mestereket is, kiknek beiratlan tanulóik vannak, hogy tanulóikat a mondott időig beirassák s illetőleg bejelentésük még az esetben is, ha a tanulók az iskola látogatás alól valamely okból felmentendők lesznek. Nagyvárad, 1910. nov. 15. Szűts Izsó, iparisk. igazgató.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Luxemburg grófja.
Szombat: Mikádó.
Vasárnap: d. u. Erdészleány, este: Karenin Anna (ujdonság.)

Horváth Gizi vendégjátéka. Az a rendkívüli talentumos, univerzális szubrett tehetség: Horváth Gizi, aki a budapesti Király Színházban aratta első sikereit, ma este a Luxemburg grófjában mint vendég lép föl. Juliette szerepét játssza a művésznő, akinek, a próbák után ítélve, ősszinte sikere lesz a népszerű operettben.

Vasárnap délután a múlt hétről lemaradt Párisi élet kerül előadásra fél helyírák mellett. A jegyeket már ma árusítja a színházi pénztár.

Karenin Anna. Talán egy ujdonság se vette annyira igénybe a társulatot, mint a hatalmas orosz dráma: »Karenin Anna.« A színház egész személyzete részt vesz a nagyszabású színműben, a nagy belső szépségei, meg-rázó művészi ereje mellett külsőleg is impozáns látványosság. Ragyogó orosz jelmezek, vörös katonatiszti uniformisok vannak a színpadon, elvonul a gyorsvonat és látjuk a lövészeny izgalmait. A »Karenin Anna« előreláthatólag itt is óriási sikert fog aratni.

Színészek Belényesben. Élénk, szinte városi élet kezd lábra kelni Belényes aszfaltzott községében. Mint tudósítónk jelenti, egy vándor színésztársulat látogatta meg a községeket és ott előadásokat tartanak. Az előadásokkal a közönség igen meg van elégedve. A színésztársulattól Molnár Bella, a társulat primadonnája, a körülrajongott színésznő, kiért a belényesiek talán még a villanyvilágításról is lemondanának. És hogy már most bucsuzás előtt bizonyos fájdalmakat fakasszon egyesek szívében, rövid ott tartózkodása alatt gondoskodott róla, hogy mindenki tudja, miszerint ő menyasszony. Ez azonban nem akadályozza meg őt abban, hogy a belényesi babérok nagy részét ne neki köszönje a társulat.

Uj műsor a Pannóniában. Különösen érdekes műsorváltozás lesz ma a Pannónia moziban. »Az ezred kutyája« című dráma az új műsor clouja, amely a távol kelet egyik hatalmas eredményét örökíti meg. Pompás humorral van megörökítve a közkedvelt Masc világkörűli utazása is, amely egy vendégülben játszódik le. Az új műsor többi számai ezek: A feltaláló. Möríc ötlete. A vitorlás kocsi. A chilukkok szokásai. Kutyaidomítás.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Egy korán fekvő olvasó. A holdról szóló hírt lapzárta után, lapunk egyik barátja hozta be és adta le közlés végett. Annak a munkatársunknak, aki —y jegy alatt oly tanulságos csillagászati cikkeket szokott írni, semmi része sincs az illető hírben.

EGYESÜLETEK.

A gyermekbarát ülése. A nagyvárad-i gyermekbarát egyesület tegnap ülést tartott Hlatky Endre főispán elnöke alatt a város-házán, amelyen az egyesület téli programját állapították meg. Az élelmezési bizottság javaslata alapján elhatározták, hogy a tél folyamán 400 iskolás szegény gyermeknek adnak ingyen ebédet. Dr. Déri Ferenc biz. elnök bejelentette, hogy tegnap 250 pár csizmát osztottak ki a polgári iskola helyiségében. A jövő héten az iskolásleányok között 300 ruhát és 100 kendőt osztanak ki. Elhatározták továbbá, hogy a farsangon nagy estélyt rendez az egyesület, amelynek keretében földkörűli utazás is lesz, csotikus jelmezekkel. Résztvesz egyet Rechné-Bauer Zsófia igazgatónő ünneplésénél, mikor az aranyéremkeresztet átadják. Az egyesület nevében Reismann Mórné üdvözlő az ünnepeltet. — Az ügyrend megállapítására bizottságot küldtek ki. Végül bejelentette Rimler Károly polgármester, hogy Mezey Mihály elhunyt alkalmából a Kányavár 500 korona alapítványt tett. Az alapítványért köszönetet szavaztak.

TÁVIRATOK.

A munkapárt értekezlete.

Budapest, nov. 17.

(Saját tud.) A munkapárt este 6 órakor értekezletet tartott, amelyen Tisza István a többek között a következő beszédel mondta:

Ha a 31. § pártkérdéssé tétetnék, föltétlenül rászavazok. Ha nyílt kérdéssé tétetik, talán beszélek is, jde szavazok az eredeti szöveg megtartása mellett. Felhívja tehát a miniszterelnököt, nyilatkozzék: Pártkérdés-e ez, vagy nem.

Héderváry kijelenti, hogy nem pártkérdés, amit óriási lelkesedéssel fogadtak. A munkapártban azt beszélük, hogy Székely miniszter a javaslat letárgyalása után beadja lemondását.

Budapest, nov. 17.

Károlyi Mihály grófnál különböző pártból számos képviselő jött össze, hogy a 31. paragrafus eredeti szövegzése mellett való akciót megbeszéljék. E közben hire jött Tisza felszólalásának, amire kijelentették, hogy a csata el van döntve és nagyobb akciónak nincs helye.

Tolsztoj él.

Varsó, nov. 17.

Moszkvából táviratozzák ma reggeli kelettel: A Szlovo jelentést kapott, hogy Tolsztoj állapota tegnap este nem volt aggodalmas.

Közvelelőnül azután újabb távirat jött a Szlovo Potskijhez Moszkvából, hogy Tolsztoj halálhíre nem igaz, sőt egyelőre katasztrófától sem kell félni.

Varsó, nov. 17.

A Kurrier Varsavski ma reggel rendkívüli kiadásban jelent meg és megcáfolta Tolsztoj halála híreit. A lap Asztopovából ma reggel hat órakor keltezett táviratot kapott egyenesen Tolsztoj ágyától. A telegram így szól:

Gróf Tolsztoj nem halt meg, állapota azonban súlyos. Az orvosi konzilium megállapította, hogy a tüdőgyulladás erősen kifejlődött, a szív működés egyre gyöngébb, de a vérköpés csökkent.

Pétervár, nov. 17.

Este kilenc órakor a beteg Tolstoj hőmérséke 37.9 fok. A szív működés gyenge.

Pétervár, november 17.

Astepódból jelentik: Tegnap este 9 órakor a beteg Tolstoj hőmérséklete 37.9 fokra emelkedett, szív működése gyenge.

London, november 17.

Az egész világot bejárt hír, mely Tolstoj halálát korpoltálta, egy orosz herceg távirata folytán jutott a sajtóba. A hirt Obolenszky herceg táviratozta meg Londonba.

A cseh tartománygyűlés.

Prága, nov. 17.

(Saját tudósítónktól.) A cseh tartományi képviselőknek tegnapi határozata, hogy a német pártok teljes ülésének követelését visszautasítják ugyan, de hajlandók újabb egyezkedő tárgyaláson részt venni, ha erre a kezdést a németek teszik meg, ez a határozat jelentékenyen megjavította a helyzetet. Ebhez járul az is, hogy az esetre, ha a további tárgyalás eredménytelenné válna, a tartománygyűlést elnapolni s intézkedni fog, hogy a cseh tartománygyűlés a képviselőházzal párhuzamosan üléseket tartson. Ma délelőtt az új csehek és agráriusok, továbbá a német pártok is üléseket tartottak.

Orosz-perzsa viszály.

London, november 17.

Az orosz és perzsa kormány között újabb incidens történt. Az orosz kormány november 14-én arról értesült, hogy a kazárok legutóbbi felkelése alkalmából a baktijárok erőszakkal behatoltak az orosz konzulátusi ügyvivő lakására. Az orosz kormány azt követelte, hogy a perzsa külügyminiszter diszruhában személyesen bocsánatot kérjen. A perzsa külügyminiszter erre azt mondta, hogy az ügyvivő perzsa alattvaló és hogy már többször vétett Perzsia és a kormánya ellen.

Az angol válság.

London, november 17.

A felsőház a jövő hétfőn kezdi meg a lordok vétőjogáról szóló törvényjavaslatok tárgyalását. A király tegnap este visszautazott Szadrinhomba.

Merényletterv az indián alkirály ellen.

London, nov. 17.

Kalkuttából jelentik: Azon a diszében, melyet a távozó indián alkirály Mintos lord és neje tiszteletére adtak, a rendőrség letartóztatott három fiatal bengáliat. Kettő közülük az utcán gyanús módon az alkirály közelébe furakodott, a harmadik pedig hamisított belépti jeggyel akart a bankettra bemenni.

Öngyilkos ügyvéd.

Szeged, nov. 17.

Dr. Frankl Miksa ujaradi ügyvéd, az ottani negyvennyolcas párt egyik vezető tagja ma délelőtt 12 órakor a szegedi városi gőzfürdőben agyonlőtte magát. Tettének oka anyagi romlás.

Egy örült gyermek rémtette.

Paks, november 17.

Kajdacs tolnamegyei községben 1 örült fiú rémesen gyilkolta meg édesanyját. Varga Istvánné 64 éves asszony az áldozat, kit örült fia, kivel együtt lakott, rohamában egy székkal agyonverte, azután a holttestet össze-vissza taposta. Azután a hullát a félreeső helyre dobta. A gyilkost elfogták és Szekszárdra vitték.

Igazságszolgáltatás.

Holnap a bíróság előtt.

A bíróság a Holnap ügyének tárgyalását tegnap délelőtt 10 órakor akarta folytatni. A folytatolagos tárgyaláson azonban egyedül Szirmay Ödön jelent meg.

Füzesséry elnök konstataálta a panaszosok távolmaradását s előadta, hogy az egyik panaszos: Berkovits René dr. sürgőnyt küldött, amelyben távolmaradását azzal indokolja, hogy a járványos betegségek miatt a hatóság hazarendelte.

Szirmay Ödön ügyvédje: Vincze Zsigmond dr. erre indítványt tett, hogy a bíróság szakítson véget a két év óta húzódó pernek és rendelje el a panaszosok elővezetését.

Désy Géza dr. a »Holnap« védője tiltakozott az indítvány ellen. Uri ember-kről van szó — ugymond, — akikkel szemben ezt a kényszer eszközt felesleges alkalmazni.

A bíróság azonban más véleményen volt s rövid tanácskozás után végzést hozott, amelyvel újabb határidőre elrendelte a »Holnap« elővezetését. A bíróság egyidejűleg a sürgőnyt is leküldi igazolás végett Nagyvárad város polgármesteréhez.

A sajtópör tehát nem valami kedvezően indul, — ha mindjárt a panaszosok elővezetésével kezdik.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irtá: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. — 139

— Az én rongyos barátaim jelenléte itt, — felelé a másik, nyugodtan körültekintve. Az ő hűségük, az ő igazságérzetük, tán a rozsdás puskák, melyeket oly mulatságos ügyetlenséggel kezelnek. Ha az emberek azzal kezdik, hogy a forradalom vezéreit lelővik kihallgatás nélkül, akkor nem lehet tudni, hogy kire kerül legközelebb a sor.

A szerző érzé ezen érv erejét. — Ne mondhasaa ön, hogy nem tartottunk itéletet ön fölött, — viszonzá — hiszen nyilvánvaló az önt kárhóztató tényállás. Alljon e ő, Armand Leonie, és adja elő higgadtan az áruvási vádat, melyet ezen aristokrata ellen tett.

Leonie előre ugrott s kinyújtá karjait a fogoly felé, lélegzet után kapkodva s fuldokolva, mint akit a görcs fogott el, de a szavak nem jöttek ki ajkán, ámbár mindkét kezét a torkára tette s a kétségbeesés paroxizmusában ide-oda forgatta a fejét.

— Szükségtelen, veté ellen Montarbas. Nincs helyén ez az egész tárgyalás. Nem látja ön, Santerre polgár, hogy szomorúságot okoz e hölgynek?

Vessünk véget a dolognak. En meguntam az önök forradalmát, az csak unat és boszant engem. Ha Lafayette volnék amott fönt, kartácsokkal töltenék és elseper tetném ezt az egész emetet, hogy ne legyen több baj velem!

Santerrenek elállt a szava e vakmerőségtől, még azok az emberek is, akik Montarbast őrizték, feléje fordultak bámulva: és Vereskonty mámi egyszerűen nem akart binni a fülének. Csak Leonienak jött meg a szava most, a legfőbb pillanatban; és térdre esve a szerző előtt, megragadta annak kezét s azt kebléhez szorította.

— Nem úgy értettem! zokogá. Féltekeny voltam, polgár, örült! Nem tudtam, hogy mit mondok; én szeretem őt, hisz láthatja! Szeretem — szeretem — szeretem őt. Ön tudja, milyen egy nő. O feldühített s abban a pillanatban meg akartam ölni. En, aki inkább magam akarnék megöletni. Ez itt egy bátor férfi, egy jó polgár. Kérdezze meg Coupettet. O az én bátyám, ő megmondhatja az igazat!

Da Coupe-tete mindig az árral uszott. Neki eszeágában sem volt, hogy elveszítse befolyását s heti fizetését, s tán hogy a fogoly sorsát ossza, egy hajdani aristokrataért s egy nő szeszélyeért, vagy azon még vadabb illúzióért, amit igazságnak neveznek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagy sző őtermés Zilahon. Zilahról jelentik: Zilahon és környékén szokatlanul nagy az idén a szőlőtermés, amely vetekszik az 1908. évi dus terméssel. A szüret még sok helyen nincs befejezve, azonban már sok újborn szállítottak el. A közönséges asztali bor ára 36—40 korona.

Állatbetegségek bejelentése. Egyes állattulajdonosok, dacára a többszöri felhívásnak, állataik megbetegedését a rendőrségnek nem jelentették be, a betegség fennforgását eltitkolták s így a megsemmisítendő tej és tejtermékeket is kivonták a megsemmisítés alól. A rendőrkapitányi hivatal ezután is figyelmezteti az állattulajdonosokat, hogy a ragadós száj- és körömfájásban szenvedő állataikat a rendőrhatalóságnak nyomban jelentsék be, annál is inkább, mert azon állattulajdonosokat, akik ezt megtenni elmulasztják, a rendőrség a legszigorubb büntetéssel fogja sújtani.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, nov. 17.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	850.50
Osztrák hitel	—	—	663.75
4%-os koronajáradék	—	—	91.60
Államvasut	—	—	—
Jelzálogbank	—	—	497.—
Leszámitoló bank	—	—	595.—
Hazai Bank	—	—	303.50
Kereskedelmi részv.	—	—	744.—
Rimamurányi	—	—	677.50
Salgótarjáni	—	—	638.—
Közuti vasut	—	—	743.50
Városi villamos	—	—	395.50
Adria	—	—	505.—

Irányzat: Szitárd.

A gabonatőzsde.

	50 kilogramonkint.
Buza októberre	— — — 10.35
Rozs októberre	— — — 7.88
Zab októberre	— — — —
Tengeri májusra	— — — 5.64

Irányzat: Szilárd.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Üssi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárokát és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Nagyvárad város árvaszéke.

9506—1910. sz.

Árverési hirdetmény.

A kiskoru Papp Illés, Demeter, Traján és Endre tulajdonát képező alább felsorolt ingatlanok Nagyvárad város gyámügyi felelősségi küldöttségének 631—1910. számú véghatározata értelmében nyilvános árverés útján fognak eladatni.

Az eladás tárgyát képező ingatlanok a következők:

I. A nagyvárad 975. sz. tkvi betétben A I. 1—9. sorsz. 7519, 1520, 7521, 7819, 8088, 8089, 8090, 8475, 8476 hrsz. A II. 1—4. sorsz. 7927—8, 8029—30. hrsz. A III. 1—2. sorsz. 7850—1, 8008—1. hrsz. alatt felvett ingatlanoknak a kiskoruakat illető négyhatod része.

II. A nagyvárad 1215. sz. tkvi betétben A I. 1—2 sorsz. 8460—1 hrsz. alatt felvett ingatlanoknak a kiskoruakat illető négytizenkettő része.

III. A nagyvárad 1267. sz. telekkönyvi betétben A 4. 1—2. sorsz. 3723, 8309 hr. sz. alatt felvett ingatlanoknak a kiskoruakat illető 4 huszonegyed része.

IV. A nagyvárad 1258 sz. tkvi betétben A 4. 1 sorsz. alatt felvett legelső résznek a kiskoruakat illető 4 huszonegyed része, végül

V. A nagyvárad 1242 sz. telekkönyvi betétben A 4. 1 sorsz. 3725 hrzi sz. alatt felvett házingatlannak a kiskoruakat illető 4 hatod része.

A szántó és a rét részint a Szálka-dűlőben, illetve a Pecze oldalon, részint Dombon, illetve a Körözs oldalon fekszenek.

Kikiáltási ár az összes felsorolt ingatlanokra 6700 korona. Tartozik vevő még ezen kívül a kiskoru Papp Illést, Demetert, Trajánt, és Endrét édes anyjuk özv. Papp Péterné szül. Butuk Róza hagyatékából terhelő és tényleg fennálló terheket átvállalni, illetőleg a kiskoruakat mentesítő nyilatkozatot kiadni.

Az árverés foganatosítására határnapul f. évi december hó 1-ének (csütörtök) d. e. 9 órája tüzetik ki. (Városház II. ik emelet, 39 ik sz. ajtó.)

Az iratok ezen határnapig a hivatalos órák alatt az árvaszéki kiadónál megtekinthetők.

Ajánlat csak az összes ingatlanokra együttesen tehető.

Venni szándékozók kötelesek az árverés napjáig a kikiáltási ár 10 százalékát, azaz 670 koronát a városi pénztárba bánatpénzül lefizetni és az erről szóló nyugtát az árverés alkalmával a kiküldöttnek átadni, továbbá jelen árverési hirdetményt és feltételeket sajátkezűleg aláírni.

A tett ajánlat a venni szándékozót kötelezi, a kiskoruakat, ellenben csak akkor, ha a városi árvaszék a tett ajánlatok felett már határozott, illetve azok egyikét elfogadta. Az árvaszék a tett ajánlatokhoz kötvén nincsen, azok közt szabadon választhat.

Az ajánlat elfogadása után, illetve az idevonatkozó véghatározat jogerőssé váltától szá-

mitott 15 nap alatt tartozik vevő a megajánlott vételárat a gyámmentésbe befizetni, a kiskoruak hagyatéki terheit kifizetni és ezt az árvaszéknek igazolni, vagy a hitelezőknek a kiskoruakat mentesítő nyilatkozatait ide bemutatni. Tartozik továbbá ugyanezen idő alatt az árvaszék t. ügyészénél az adás-vételi szerződés elkészítése, valamint a hagyatéki ingatlan terhermentesítése végett jelentkezni.

Ha az ajánlattevő ezen kötelezettségeinek meg nem felel, a gyámhatóságnak jogában áll őt vagy ajánlata teljesítésére perrel kényszeríteni vagy a jogügyletet hatálytalannak kimondani, esetleg az ajánlattevő kárára és veszélyére új árverést tartani, vagy az ingatlanokat ugyancsak ezen következmény terhe alatt más képen értékesíteni.

A jóváhagyási záradékkal ellátott szerződést a gyámhatóság csak akkor adja ki, ha az ajánlattevő az összes árverési feltételeknek eleget tett.

A szerződés készítés és bekebelezés költségei az összes illetékek, továbbá a hagyatéki 1242 tkvi számú ingatlan terhermentesítésével járó költségek a vevőt terhelik.

Nagyvárad, 1910 november hó 14 én.

Dr. Istvánffy,

elnök.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Telefon: 263 szám.

Hirdetések felvételnek e lap kiadó-hivatalában

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek, fénypépsz-lámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** → megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Értesítés!
Weisz Lajos
 Kereskedelmi és műszaki irodája
 Nagyvárád, Szacsvey-utca 81. -:- Telefon: 323.

Cement. Legjobb minőségű portlandcement a Magyar Bank és Kereskedelmi Részv. Társ. belpátfalvai cementgyárából.

Szén. Elsőrendű porosz szénbányák képviselője Sugár Vilmostól.

Gázberendezések, coks és kátrány. A nagyváradai légszeszgyár képviselője.

Műszaki cikkek. Motorok, fűrészbereendezések, famegmunkáló gépek, jéggépek hűtőkészülékek stb. a Brünn Königsfeldi gépgyártól. Az összes műszaki cikkek, kenő és ásványolajak.

Bankosztály. Jelzálog kölcsönök közvetítése, értékpapírok adásvétele, kereskedelmi és iparvállalatok finanszírozása.

Ingtalan forgalmi osztály. Mint a Házépítő és Telek adásvételi Részv. Társ. ügyvezető igazgatója a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl: parcellázásokat, valamint telkek és ingatlanok adásvételét; elvállal bérházak és egyéb ingatlanok kezelését és értékesítését.

Félix-fürdő téli és nyári gyógyhely

Európa leggazdagabb kénes hévízforrása Víz hőfoka 49° C.
 :-: 17 millió liter víz napi mennyiség. :-:

Csúsz, köszvény, ischiás, izzadányok és női betegségek ellen.

1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. Penziórendszer október hó 1-től május hó 1-ig. Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba, világítás :-: hetenként 49 koronába kerül. :-:

A Viktor-szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménynyel használni. :-:

Posta, távirta, interurban telefon, állandó gyógyszerár a fürdőtelepen. :-:

== Prospektust díjtalanul küld az igazgatóság. ==

Baross-utca 60. számú ház földszintjén két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás 1910 évi

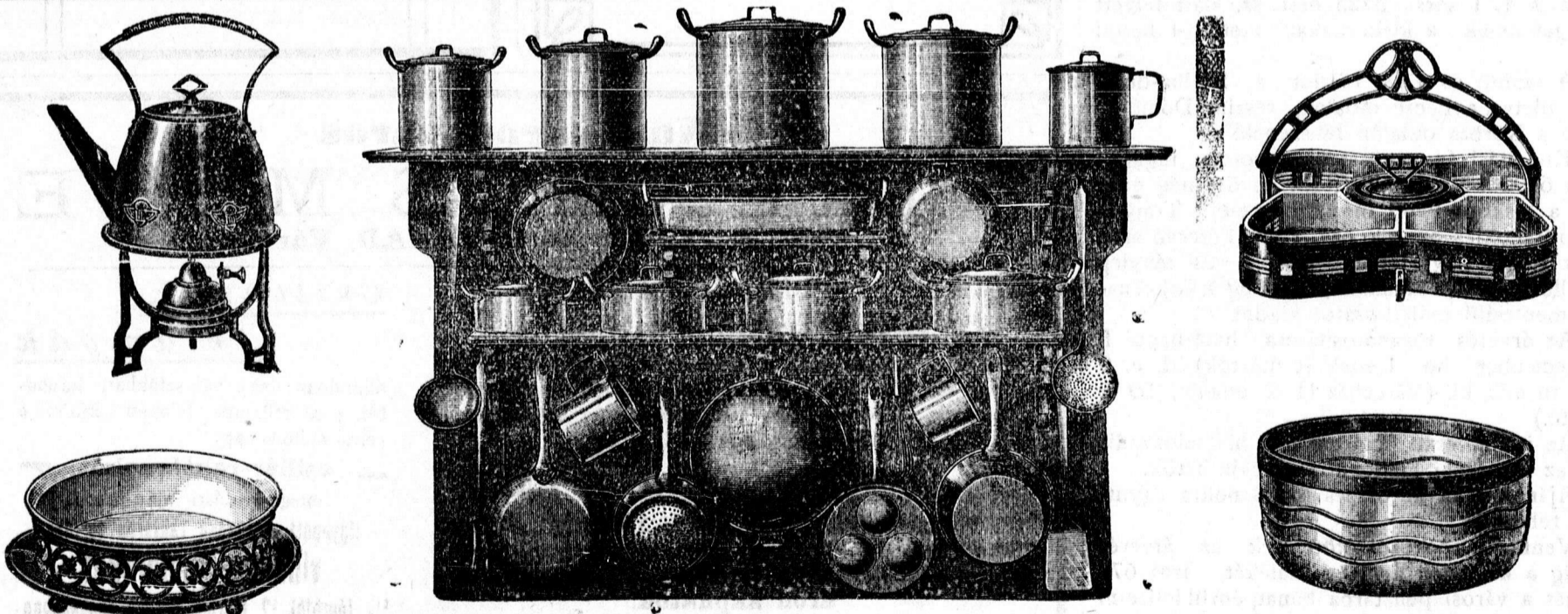
november 1-től kiadó

Értekezni lehet Polgári Takarékpénztárnál, Kossuth-u. 4. sz.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire fekvő mintegy 55 kat. hold kiterjedésű elsőrendű szántóföld a szükséges épületekkel ellátva egészben vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a Nagyváradon székelő **Központi Takarékpénztárnál.**

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
 Nagyvárád, Rákóczi-ut. Telefon helyben és vidéken 390.